

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00, Brno

Brno 19.12.2012
SRS 052287/2012

Zpráva č. 20 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 29.10. – 31.12.2012

1. Počasí

V průběhu měsíce listopadu převládalo polojasné teplé podzimní počasí s minimem srážek. Průměrné teploty se pohybovaly v rozmezí 4 až 8 °C. Maximální denní teploty 13 až 15 °C (4.11.; 28.11.). První mráz -1 až -4 °C byl zaznamenán 15.11. Koncem měsíce postupné ochlazování s dešťovými přeháňkami a postupným sněžením. První polovina prosince byla poměrně mrazivá s průměrnými teplotami -1 až -7 °C, nejnižší teplota až -14 °C byla naměřena 8.12. Koncem první dekády padal sníh (8 až 15 cm). Ve druhé polovině prosince nastalo oteplení s dešťovými a smíšenými přeháňkami, místy se tvořilo náledí.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V první polovině sledovaného období se dokončovala sklizeň kukuřice, cukrovky a zelí. Pokračovala příprava půdy, setí pšenice ozimé po sklizené kukuřici a aplikace herbicidů v obilninách. V porostech řepky ozimé byly aplikovány morforegulátory, někde i opakovaně.

OBILNINY

JEČMEN OZIMÝ (RF 21-25 BBCH)

Růstová fáze: první odnož viditelná (počátek odnožování) až pátá odnož viditelná

Laboratorně potvrzená **virová žlutá zakrslost ječmene (Barley yellow dwarf virus)** byla zjištěna na okrese Kroměříž (Mouchnice, 21.11.).

První výskyt **padlí ječmene (Erysiphe graminis f. sp. hordei)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Boleradice, Horní Bojanovice, 28.11.), Vsetín (Kunovice 8.11.), Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 22.11.), Uherské Hradiště (Drslavice, 22.11.) a Vyškov (Mouchnice, 6.11.). Lokálně střední výskyt byl sledován na okrese Uherské Hradiště (Nedachlebice, 15.11.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **askochytové skvrnitosti obilnin (Ascochyta sp.)** na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Němčičky, Rudlice, 15.11.).

První výskyt síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) na listech byl pozorován v okrese Břeclav (Boleradice, 28.11.), Vsetín (Kunovice, 8.11.) a Vyškov (Mouchnice, 15.11.).

První výskyt kolonií mšice zhoubné (*Diuraphis noxia*) na listech byl pozorován na okrese Brno-venkov (Žabčice, 31.10.).

Ohniskový střední výskyt kříška polního (*Psammotettix alienus*) byl zjištěn v okrese Břeclav (Boleradice, 7.11.).

PŠENICE OZIMÁ (RF 13-25 BBCH)

Růstová fáze: fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až pátá odnož viditelná

Laboratorně nebyla potvrzena virová zakrslost pšenice (*Wheat dwarf virus*, WDV). Odebráno bylo osm vzorků z podezřelých porostů.

Lokálně střední výskyt padlí pšenice (*Erysiphe graminis* f. sp. *tritici*) na listech byl sledován na okrese Znojmo (Práche, 26.11.), Břeclav (Brumovice, 28.11.). První výskyt byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 22.11.), Zlín (Horní Ves u Fryštáku, Spytihněv, 22.11.), Vsetín (Lhota u Kelče 8.11), Brno-venkov (Šlapanice) a Kroměříž (Zlobice, 1.11., Kroměříž, 20.11.).

Při úhlopříčném průchodu porostem se kontroluje 20 rostlin (odnoží), na kterých se hodnotí příznaky a intenzita napadení chorobou.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*) na listech byl zaznamenán v okrese Znojmo (Hodonice, 20.11.), Vsetín (Kelč-Staré Město 8.11.), Kroměříž (Věžky, 20.11.) a Uherské Hradiště (Nedakonice, 22.11.).

První výskyt pyknid septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) na listech zjištěn v okrese Zlín (Spytihněv, 22.11.) a Uherské Hradiště (Polešovice, 11.11., 12.12.).

Ohniskový střední kříška polního (*Psammotettix alienus*) byl zjištěn v okrese Břeclav (Němčičky, 15.11.).

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřího počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řidších prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

Chemická ochrana na podzim se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Preferuje se časné ošetření. Je nezbytné střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předcházení vzniku rezistence.

První výskyt poškození larvami 3. generace bzunky ječné (*Oscinella frit*) na centrálních listech byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Hoštice u Litenc, 20.11.) a na okrese Vyškov (Mouchnice, 20.11.).

Lokálně střední výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) v porostu byl objeven na okrese Břeclav (Lednice, Bulhary, Hustopeče, Velké Pavlovice 1.11.). Většinou byly v rámci oblasti zaznamenány výskyty slabé až nulové.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

VÝDROL PŠENICE OZIMÉ

Laboratorně potvrzená **virová zakrslost pšenice (*Wheat dwarf virus*)** na rostlinách byla objevena na okrese Znojmo (Práche, 31.10., Hodonice, 2.10.).

ŽITO OZIMÉ (RF 25 BBCH)

Růstová fáze: pátá odnož viditelná

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován na okrese Znojmo (Velký Karlov, 9.11.) a Břeclav (Velké Němčice, 31.10.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

Růstová fáze: 6 až 9 a více listů vyvinuto

První výskyt pyknid **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na listech zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice 8.11.) a Břeclav (Horní Bojanovice 28.11.). Ohniskový silný výskyt na listech zjištěn v okrese Zlín (Dolní Ves u Fryštáku, 22.11.).

První výskyt **padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*)** na listech zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 22.11.), Zlín (Spytihněv, 22.11.), Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 9.11.) a Břeclav (Horní Bojanovice 28.11.). Lokálně střední výskyt zaznamenán na okrese Uherské Hradiště (Kněžpole, 15.11.).

Při průchodu porostem se v RF 15-26 na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Zaznamenaná se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 15 % napadených rostlin.

Nepřímá ochrana spočívá ve výběru vzdušné lokality, harmonické výživě a nepřehnojování dusíkem. Přímá ochrana – zaznamenány vedlejší účinky podzimního fungicidního ošetření proti fomovému černání stonku řepky.

Slabý výskyt živých samic **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán na okrese Brno-venkov (Tvarožná, 20.11.).

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Hlinsko pod Hostýnem, 7.11.) a Břeclav (Šakvice, 31.10., Velké Pavlovice 12.11.). Slabý výskyt hlášen z okresu Brno-venkov (Tvarožná, 6.11.).

OKOPANINY

ŘEPA KRMNÁ (RF 49 BBCH)

Růstová fáze: kořen dosáhl sklizňové velikosti

U drobných zahrádkářů v k.ú. Želešice, okres Brno-venkov byl zaznamenán a laboratorně potvrzen výskyt **virové rizomanie řepy (*beet necrotic yellow vein virus*)**.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 7 BBCH)

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Šitbořice), ohniskový silný výskyt v okrese Břeclav (Borkovany, Krumvíř, 15.11.).

Pozorování se provádí u víceletých pícnin v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha u letos zasetych porostů a více než 400 až 2000 užívaných nor na 1 ha u dvouletých a starších osevů.

TTP

Plošný střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zjištěn v okresech Vsetín (Kunovice, Lhota u Kelče, Komárovice, Příluky, 8.11., Halenkov, Vsetín, 14.11.), Zlín (Vizovice, Lhotsko, 14.11.) a Kroměříž (Chvalčova Lhota, 7.11.). Plošný silný výskyt zjištěn v okrese Kroměříž (Podhradní Lhota, 8.11.).

Sledování viz. vojtěška.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 00 BBCH)

První výskyt imag **píd'alky podzimní (*Operophtera brumata*)** ve feromonovém lapači byl objeven na okrese Znojmo (Citonice, 1.11.) a Břeclav (Němčičky, 31.10.). Vrchol letu samců se silnou intenzitou (42ks/3dny/1FL) byl zjištěn ve feromonovém lapači na okrese Znojmo (Citonice, 8.11.). Konec letu samců byl zaznamenán na okrese Znojmo (Citonice, 29.11.), Břeclav (Němčičky, 22.11.).

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v zatravněném sadu byl objeven na okrese Břeclav (Popice, 15.11.).

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLÉN

Výskyt živých samic **mšice makové (*Aphis fabae*)** zaznamenán na okrese Brno-venkov (Podolí, Tvarožná, 27.11.). První výskyt vajíček kolem pupenů byl sledován na okrese Znojmo (Práče, Únanov, 8.11.) a Kroměříž (Kotojedy, 19.11., Kroměříž, 20.11.). V okrese Břeclav (Kostice, 28.11.) bylo zjištěno slabé osázení letorostů vajíčky.

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenaček řepy při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

Za oblastní odbor Brno: Ing. Eliška Kopřivová